

FINANCE / UKINITEV REGISTRSKIH RAČUNOV

Reševanje delnic v poplavi nadomestil

Konec meseca se začne zadnje dejanje ukinitve registrskih računov. Delnice, ki bodo ostale vpisane na ukinjenih registrskih računih, bo KDD prenesla na skupni račun za prenos na Kad. Lastniki delnic bodo s tem nepreklicno izgubili pravico do nadaljnjih donosov.

Urška Rus

Na Klirinško depotni družbi (KDD) dobri dve leti in pol po ukinitvi registrskih računov ostaja okoli 66.000 računov, na katerih ležijo delnice iz lastninjenja v začetku 90. let prejšnjega stoletja. Večina, več kot 41.000 računov je takih, kjer skupna vrednost vpisanih delnic ne presega 50 evrov, skupna vrednost vseh neprenesenih delnic pa še vedno znaša visokih 20 milijonov evrov. Če lastniki ne bodo ukrepali, bodo te delnice (spet) pristale v državnih rokah. Čas za to imajo še do konca leta 2021, ko bodo neprenesene delnice dokončno končale na posebnem računu Kapiitalske družbe (Kad).

Dividende bo pobral Kad

A pravila igre se spreminjajo že s 1. septembrom, ko bo KDD neprenesene delnice uvrstila na skupni namenski račun za prenos na Kad. Skladno z junija sprejeto novelo zakona o nematerializiranih vrednostnih papirjih lastniki delnic po tem datumu ne bodo več upravičeni do dividend in drugih izplačil iz njihovega naslova. Tudi v primeru, da bi si pozneje premislili in se vendarle odločili za prenos na trgovalni račun, pravice do teh izplačil ne bodo mogli uveljavljati za nazaj. Od konca tega meseca naprej bodo namreč dividende in druga izplačila že pripadali Kadu.

Predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev (VZMD) Kristjan Verbič ob tem poudarja, da se s koncem meseca začne tudi obdobje »mrtvih glasov«: »Glede na to, da bodo delnice prenesene na skupni zbir-

ni račun, ki bo pisan na ime Kada, lahko pričakujemo, da lastniki delnic ne bodo mogli več uveljavljati svojih upravljaljskih pravic. Na primer, če so doslej lahko predložili pooblastilo za glasovanje na skupščini družbe, tega po novem ne bodo mogli storiti. Prav tako upravljaljskih pravic, ki izhajajo iz delnic, v tem vmesnem obdobju ne bo mogel uveljavljati Kad.«

Izumljanje novih nadomestil

Z vidika imetnika delnic bo postopek prenosa delnic na trgovalni račun po novem tudi bolj zapleten in dražji. Skladno z novelo zakona bo moral lastnik delnic za njihov prenos na trgovalni račun vložiti posebno zahtevo na KDD, ki bo morala biti upravno ali notarsko overjena. Po besedah Verbiča lahko ob tem pričakujemo tudi zvišanje stroškov prenosa delnic na trgovalni račun in zvišanje cen drugih nadomestil, ki jih strankam zaračunavajo borzno-posredniške hiše in banke.

Prav visoki stroški trgovanih računov pri borzno-posredniških hišah in bankah so, kot ugotavljajo v VZMD, ključni razlog, da se lastniki delnic na registrskih računih ne odločajo za prenos in prodajo svojih delnic. Poleg tega, da so stroški v nekaterih primerih izjemno visoki, v Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) ugotavljajo tudi, da so ceniki zelo zapleteni, nestranski in nepoučenemu lastniku vrednostnih papirjev nerazumljivi. »Zdi se, da želijo (nekateri) ponudniki z visokimi stroški, izumljanjem vedno novih nadomestil in nekorektnim odnosom prisiliti male vlagatelje k prodaji vrednostnih papirjev, namesto da bi s konkurenčno in korektno ponudbo privabljali nove,« so v ZPS opozorili na svoji spletni strani.

Za lažjo primerjavo nadomestil, ki jih zaračunavajo borzno-posredniške hiše, smo ključna nadomestila in tarife zbrali v tabelo. Za odprtje trgovnega računa je trenutno treba plačati le pri Iliriki, vodenje računa pa zaračunavajo vsi. Cene vodenja računa se sicer bistveno razlikujejo po tem, kateri paket storitev vlagatelj izbere. Glede na povprečno mesečno vrednost portfelja mora vsak vlagatelj plačati tudi nadomestilo za

»vzdrževanje stanja finančnih instrumentov«, pri SKB pa tudi za »spremljanje in izvajanje korporacijskih dejanj«. Banke in borzno-posredniške hiše uporabniku zaračunajo tudi izplačilo dividend ter prodajo ali nakup novih delnic.

Opozoriti je treba še na nekatera nadomestila, ki jih v tabelo nismo vključili. V ZPS izpostavljajo visoke stroške prenosa vrednostnih papirjev k drugemu članu KDD, ki so odvisni od vrednosti portfelja in lahko presežejo tisoč evrov. Plačati je treba tudi za opustitev vrednostnih papirjev, zaprtje trgovnega računa pa trenutno zaračunavajo pri BKS in Iliriki. Poleg kopice nadomestil, ki jih zaračunavajo ponudniki trgovanih računov, morajo vlagatelji vsa omenjena nadomestila plačati tudi KDD, pri prodaji ali nakupu delnic pa še alokacijo, poravnava vrednostnih papirjev in kupnine ter provizijo Ljubljanski borzi. ×

Tiste, ki s prenosom delnic na trgovalni račun še vedno odlašajo, motijo zlasti visoki stroški in zapleteni ceniki ponudnikov trgovanih računov. Zdi se, da želijo (nekateri) ponudniki z visokimi stroški izumljanjem vedno novih nadomestil in nekorektnim odnosom prisiliti male vlagatelje k prodaji vrednostnih papirjev, namesto da bi s konkurenčno in korektno ponudbo privabljali nove.

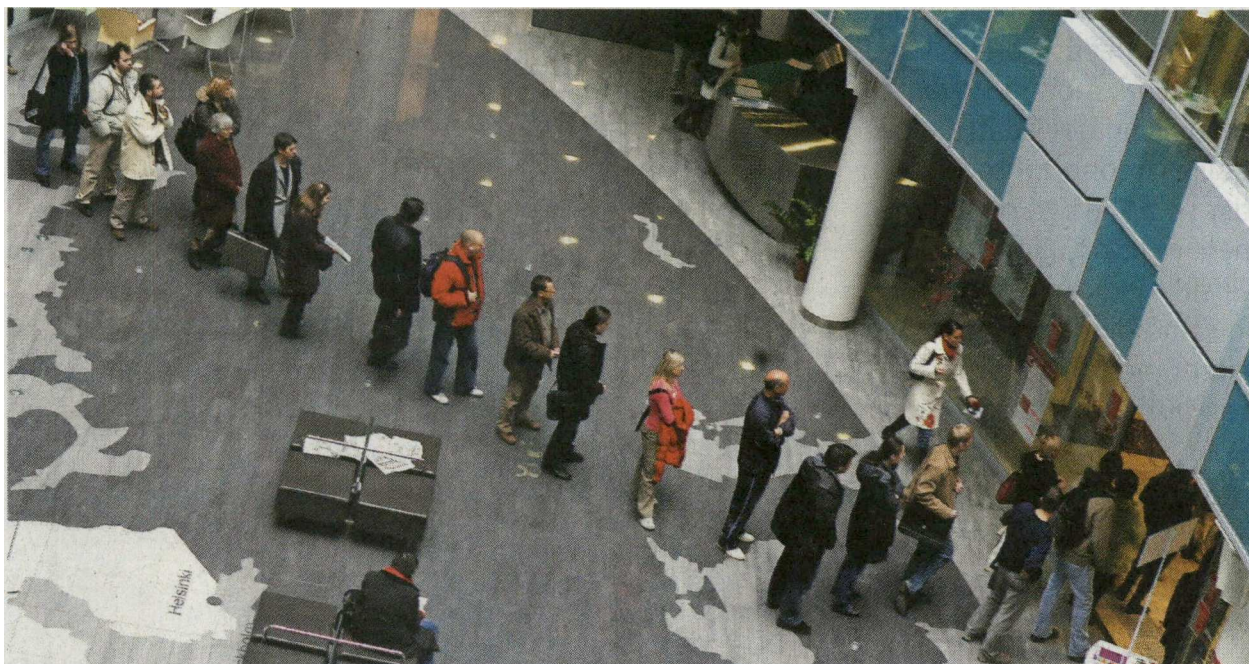
Zveza potrošnikov Slovenije

66.000

UKINJENIH REGISTRSKIH RAČUNOV ima še vedno vpisane delnice.

20 mio. €

ZNAŠA VREDNOST DELNIC na teh računih.

Zamudniki imajo še do konca avgusta čas, da uredijo prenos delnic z ukinjenih registrskih računov, sicer bodo izgubili nadaljnje donose. Po 31. decembru 2021 bodo izgubili tudi same vrednostne papirje. **Bojan Velikonja** DOKUMENTACIJA DNEVNIKA

Koliko vas stane trgovalni račun pri banki in BPH?

PODATKI ZPS, BKS Bank AG, Ilirika, NKBM, NLB, SKB

	BKS Bank AG, Bančna podružnica	Ilirika	NKBM	NLB	SKB
Odpiranje trgovalnega računa	/	12 €	/	/	10 € ⁶
Vodenje računa (letno)	Osnovni račun: elektronski 3 €; klasični 12 € ¹	Osnovni paket: 25 € ²	7€	Klasično poslovanje: 30 €, elektronsko poslovanje: 15 € ⁵	3,96 €
Vzdrževanje stanj finančnih instrumentov (mesečno)	Osnovni račun: 0,025 %, min. 0,40 €	0,00089 %	Do 5000 €: 0,50 % na leto, min. 10 €	Klasično: 0,001 %, 0,33 € + 0,00126 % min. 3,60 € na polletje; elektronsko: 0,0009 %, min. 3,24 € na polletje	
Spremljanje in izvajanje korporacijskih dejanj	/	/	/	/	0,21–3,33 € (mesečno)
Nakup ali prodaja delnic	Osnovni račun: 1,20 %, min. 15 €	Osnovni paket: 0,80–1,20 %, min. 30 € + 1 € stroški nakazila	0,50–1,00 %, min. 16 €	Klasično: 0,6–1,0 %, min. 15 €; elektronsko: 0,5–0,8 %, min. 6 €	1,00 %, min. 19 €
Izplačilo dividend	1,00 % bruto vrednosti izplačila, min. 2 €, max. 30 €	1,50 % neto vrednosti izplačila, min. 4 €, max. 50 € ³	4 € za posamezno izplačilo ⁴	Klasično: 1,4 % neto vrednosti dividende, min. 2 €, max. 60 €; elektronsko: 1,25 % neto vrednosti dividende, min. 1,80 €, max. 40 €	4,683 € ³

¹ Stanje na trgovalnem računu do 5000 €.

² Ne omogoča trgovanja prek elektronske platforme Ilirika online.

³ Velja za prejeme v vrednosti nad 5 €.

⁴ Velja za prejeme v vrednosti nad 4 €.

⁵ Strošek KDD se ne obračuna dodatno.

⁶ Brezplačno do vključno 31. 12. 2019.

cenik stroškov trgovalnega računa pri posamezni banki ali borzno-posredniški hiši vključuje dolg seznam nadomestil, zato smo v grafiki pripravili primerjavo tistih, ki so najpomembnejša v fazi odpiranja računa, hrambe in trgovanja z delnicami. Izhajali smo iz tabele, ki so jo pred meseci pripravili pri ZPS, in od ponudnikov trgovalnih računov pridobili aktualne podatke.